

Een werkdag van een psycholoog in de gehandicaptenzorg

Spoiler alert: enorm divers, uitdagend en een enorme nood aan creativiteit!

Het begon met een persoonlijke uitnodiging van Nicole (GZ-psycholoog) aan Merel (studente) om te zien hoe de werkzaamheden van een psycholoog in de gehandicaptenzorg er nou precies uitzien. Binnen deze sector worden psychologen trouwens gedragswetenschappers genoemd. Ik probeer met deze dag een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden qua behandelingen en diagnostiek, op welke manieren er interventies worden uitgezet en wat voor cliënten we tegen komen. Ik neem jullie graag mee door de dag.

Nicole en ik kennen elkaar via het NIP waar we beiden bestuurslid zijn van de sectie [Zorg Voor Mensen met een Verstandelijke Beperking \(ZMVB\)](#). Het NIP is er voor alle psychologen in ieder werkveld: of je nu werkzaam bent in de GGZ, ouderenzorg of gehandicaptenzorg. Voor elk vakgebied is een [sectie](#). Deze secties vormen het hart van de vereniging. 'Onze' sectie ZMVB richt zich op de ontwikkeling en verbetering van de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en behartigt de belangen van haar leden door zich actief in te zetten voor de psychologen in dit werkveld.

Een dag bij 's Heeren Loo – locatie Auriga

Ik liep een dagje mee bij 's Heeren Loo, locatie Auriga, een Orthopedagogisch Behandelcentrum (OBC) waar Nicole werkzaam is. Hier wordt behandeling aan jeugdigen met een licht verstandelijke beperking en bijkomende problematiek geboden. Deze behandeling vindt plaats op een leefgroep of thuis, op school en in de vrije tijd (mediërende behandeling) en/of in individuele therapie zoals CGT, EMDR en/of systeemtherapie. De wisselwerking tussen de kenmerken van de jeugdige, de gezinssituatie, de opvoeding en de omgeving (school, sociale contacten, vrijetijdsbesteding e.d.) wordt altijd in de behandeling meegenomen. Diagnostiek wordt ingezet om tot een duidelijk, geïntegreerd beeld van klachten en hulpvraag te komen op basis waarvan de behandeling kan worden vormgegeven. Diagnostiek heeft binnen de gehandicaptenzorg zowel een onderkende (wat is er aan de hand?),

verklarende (hoe komt het dat dit aan de hand is?) en indicerende (welke begeleiding en behandeling is nodig?) functie.

Wanneer een jeugdige is opgenomen op een behandelgroep, voeren begeleiders de behandeling in het leven van alledag uit. De gedragswetenschapper is verantwoordelijk voor het behandelbeleid van iedere jeugdige en voor het behandelklimaat. De gedragswetenschapper coacht begeleiders en andere betrokkenen op het uitvoeren van dit behandelbeleid en op het kunnen neerzetten van een veilig pedagogisch behandelklimaat. In een teamvergadering komen beide onderdelen aan bod.

Teamvergadering

Tijdens een vergadering zit ik samen met gedragswetenschapper Manon, manager zorg Aletta en een team van (persoonlijk) begeleiders die werken op een groep van jongeren in de leeftijdsgroep 14-17 jaar die externaliserende gedragsproblemen tonen. Bij deze jongeren is sprake van een LVB en bijkomende problematiek zoals ADHD, hechtingsproblemen en PTSS. Tijdens de vergadering bespreekt het team de stand van zaken van behandeldoelen van de cliënten, zoals het beter leren reguleren van de emoties. Daarnaast worden er ook incidenten besproken, zoals dat er gevochten is en jongeren betrokken zijn geraakt met politie.

De gedragswetenschapper kijkt samen met het team hoe ze de jongeren beter kunnen ondersteunen in de problemen waar ze tegenaan lopen. Dit klinkt heel makkelijk maar blijkt toch erg complex te zijn omdat iedereen er anders over denkt. Dit is erg uitdagend en vraagt veel flexibiliteit en overtuigingskracht om 'alle neuzen' dezelfde kant op te krijgen.

Evaluatiebespreking

Ook was ik aanwezig bij een evaluatiebespreking van een 19-jarige jongere die op een van de woningen verblijft en behandeling in het leven van alledag krijgt (mediërende behandeling) en individuele therapie (EMDR-therapie) heeft ontvangen van Nicole.

Behalve de jongere en Nicole zijn ook zijn moeder, persoonlijk begeleider en gedragswetenschapper Manon aanwezig. Al deze mensen hebben een aandeel in zijn behandeling en zijn betrokken. Manon houdt als gedragswetenschapper de regie op het geheel van de behandeling. De jongere kon zich verbaal sterk uitdrukken hoe de afgelopen maanden waren geweest. Dat hij het zwaar heeft gehad tijdens de behandeling maar ook concreet vertellen waar hij vooruitgang in heeft geboekt. Zo is de EMDR-therapie positief afgesloten. Het was duidelijk dat hij het uiteindelijk als positief heeft ervaren en dat zijn levenskwaliteit vooruit is gegaan.

Mijn indrukken van deze dag

En dan zit de dag er ineens op. Het is enorm snel gegaan door het vele schakelen; van teamvergadering waar je een team in zijn kracht zet om de jongere te kunnen behandelen, naar gesprekken over diagnostiek, dat een belangrijk onderdeel van de behandeling is, maar ook over 'klassieke therapie'. Het maakt het werk divers omdat je met zoveel verschillende actoren de behandeling inzet, uitdagend omdat behandelprotocollen aangepast moeten worden op ontwikkelingsleeftijden en dit alles vraagt enorm veel creativiteit. Mooi was om te horen hoe het leven van een van de jongere, die Nicole heeft behandeld, zo enorm vooruit is gegaan van de behandeling.

Graag wil ik, maar ook Nicole, de jongeren, begeleiders en specifiek Manon en Aletta enorm bedanken voor deze interessante en leerzame dag!

September 2022

Merel Brands; masterstudent psychologie aan het KU Leuven en student-in-sectie van de sectie ZMVB van het NIP.

Nicole Bosen; gezondheidszorgpsycholoog werkzaam bij 's Heeren Loo, locatie Auriga en voorzitter van de sectie ZMVB van het NIP.

In samenwerking met NIP NVGzP en 's Heeren Loo.